

benhavn. Hvor kom den saa fra den Gang? Ja, det var netop kirkeligt interesserede Mænd, der rejste den, og det er ogsaa kirkeligt interesserede Mænd, saa vidt jeg kan skønne — og jeg har lige saa godt Ret til at have min Tro — som nu bære Bevægelsen, for at vi kunne komme bort fra den Sammenblanding af borgerligt og kirkeligt, som Præsterne sige pinner deres Samvittighed, og som piner mange andre Folk tillige. Jeg tror netop, det er dem, der bære den frem. Den Udtalelse kan jeg derfor ikke tillægge stor Betydning.

Det ærede 6te Medlem for 9de Kreds (Nordby) nævnedes, at jeg havde talt om, at Hyklere vare glade ved den foreslaaede Ordning. Det ere de ogsaa. De kunne beholde deres Rettigheder, men i alt Fald, vedtage vi det andet, saa bliver Forholdet klart, saa skulle de bøje sig for den borgerlige Lov først og faa deres Ægteskab godkendt af den borgerlige Ægteskabsforstander, og ville de have den kirkelige Godkendelse, kunne de søge den. Det kunde være, at der var nogen, der ikke brød sig om at faa den, men nu kunne de faa den i Købet. De kunne faa den Glans over deres Ægteskab og deres Hykleri og faa dækket, hvad der kan være lige saa raadtend som hos mange, hvem Præsten har nægtet at vie.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (J. C. Christensen): Jeg skal ikke nægte, at jeg synes, det gaar lidt underligt med denne Sag. I 1895—96 havde jeg skrevet et lille Lovforslag om den saakaldte valgfri Ordning. Jeg troede nemlig den Gang — men det er jeg kommen bort fra, Begivenhederne have revet mig bort fra den Tro — at et saadant Forslag kunde raade Bod paa de værste Ulemper ved den bestaaende Ordning, og jeg troede, at et saadant lille Lovforslag kunde vinde Tilslutning ikke alene paa Rigsdagen, men ogsaa i Offentligheden og navnlig hos Præsterne. Da jeg havde skrevet dette Lovforslag, fik jeg en Medforslagsstiller, Folketingsmanden for Storeheddinge (Svend Høgsbro), og vi indbragte Forslaget i Folketinget. Det viste sig, at i Folketinget vandt dette Lovforslag ingen Tilslutning. Alle Talere, der havde Ordet, udtalte sig imod Forslaget, og Ministeren udtalte sig meget bestemt derimod og sagde: skulle vi have en anden Ordning, og jeg benægter ikke, at der kunde være Grund til at ændre noget i den bestaaende Ordning, saa foretrækker jeg dog, at man

gaar til at indføre det almindelige borgerlige Ægteskab. Sagen kunde ikke føres videre, der kom ikke noget ud af den i den Samling. Jeg udarbejdede saa Forslag om Ægteskabs Indgaaelse paa Princippet: almindeligt borgerligt Ægteskab, og sammen med den samme Folketingsmand, som jeg nævnedes før, indbragtes Forslaget for den følgende Rigsdagssamling. Det vedtoges i Folketinget og blev sendt op her til Landstinget. I Landstinget blev det forkastet, endogsaa uden Motivering fra dem, der stemte imod. Dermed hvilede saa Sagen nogle Aar —, et mindre Forsøg, som blev gjort, førte ikke til noget — indtil nu, da den atter er fremsat her, efter at der har været arbejdet derpaa et Aars Tid i Ministeriet, og efter at Biskopperne derom ere hørte m. v. Nu har Folketinget paa ny vedtaget Forslaget, væsentlig ganske det samme som i Samlingen 1896—97, men nu foreslaar Landstingets Flertal at vedtage den saakaldte valgfri Ordning. Man behøver ikke at være nogen Spaamand for at sige, at det her foreliggende Forslag, som formodentlig bliver vedtaget her, ikke bliver til Lov. Det behøver man ikke at være nogen Spaamand for at sige. Thi saadan som Stillingen er, kan man sige sig selv, at naar det kommer til Folketinget, vedtager Folketinget noget helt andet. Jeg skal ikke udtale mig noget videre om, hvad der saa passerer derefter, men det er jo sikkert nok, at naar dette ikke vedtages, og Landstinget ikke vedtager, hvad Folketinget foreslaar, og der ikke kan opnaas nogen Overenskomst, saa maa vi blive ved det bestaaende. Men det bestaaende — hvad siges der om det? Der siges fra alle Sider, at det er uheldigt, at det vil være urigtigt at blive ved det. Jeg gør først opmærksom paa, at *hele Udvalget* indleder sin Betænkning med at sige: „I lang Tid har det været erkendt, at de nuværende Forhold ved Ægteskabs Indgaaelse frembyde Vanskeligheder, der i givne Tilfælde let kunne afføde beklagelige Brydninger saavel for de gejstlige som for Lægfolk. Hele Udvalget er derfor ogsaa enig i at anerkende det berettigede i, at Regeringen ved Fremsættelsen af det foreliggende Lovforslag søger det udviklede Forhold løst og ordnet paa en for Stat og Kirke tjenlig Maade.“ *Hele Udvalget* — og jeg gaar ud fra, at det repræsenterer Landstinget — altsaa *hele Landstinget*, erkender, at det er rigtigt, at Regeringen har fremsat Lovforslaget, thi det bestaaende er ikke godt, det